

# Художня культура (українська)

## **АНОТАЦІЯ КУРСУ**

Навчальна дисципліна «Художня культура (українська)» є однією з провідних дисциплін у підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва, художньої культури, етики і естетики, яка забезпечує теоретичну та методичну готовність здобувачів вищої освіти до організації і проведення урочної та позакласної навчально-виховної роботи з художньої культури.

Основним змістом курсу є розкриття найважливіших етапів історичного розвитку української художньої культури, аналіз основних напрямків і стилів образотворчого, музичного і театрального мистецтва, характеристика їх видів, жанрів і окремих творів, простеження основних етапів творчості видатних діячів художньої культури і мистецтва.

## Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета курсу:** вивчення української художньої культури у вищих навчальних закладах полягає в особистісному художньо-естетичному розвитку здобувачів вищої освіти, формуванні у них світоглядних орієнтацій і компетентності у сфері художньої культури, вихованні потреби у творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні у процесі опанування цінностями української художньої культури.

### Завдання курсу:

- розвиток художнього світогляду здобувачів вищої освіти;
- збагачення емоційно-естетичного досвіду здобувачів, формування власних почуттів і переживань, пробудження особистісно-позитивного ставлення до мистецьких цінностей;
- формування комплексу художньої компетентності, що забезпечують здатність керуватися набутими знаннями та вміннями у самостійній діяльності, у процесі самоосвіти;
- розуміння здобувачами вищої освіти зв'язків мистецтва з природним, соціальним і культурним середовищем життєдіяльності людини, усвідомлення власної причетності до художніх традицій свого народу.

## КОМПЕТЕНЦІЇ

### Фахові компетенції, що формуються під час вивчення дисципліни:

- розуміння життєвих та естетичних принципів художньої культури (української);
- здатність виявляти особистісно-ціннісне ставлення до світу, реалізації життєвих стратегій відповідно до художньо-світоглядних уявлень, принципів, мистецьких інтересів, естетичних потреб;
- розуміння ролі художньої культури (української) в суспільному житті з метою дотримання етичних принципів у професійній діяльності;
- здатність берегти та розвивати морально-естетичні, культурні, досягнення суспільства на основі розуміння закономірностей художньої культури (української) ;
- знання основних періодів розвитку художньої культури (української);
- найвидатніших представників художньої культури (української).

**У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні**

**знати:**

- твори видатних діячів вітчизняної культури;
- види та жанри українського мистецтва.

**вміти:**

- описувати факти і явища описувати факти і явища художньої культури (української);
- характеризувати національну специфіку українського мистецтва;
- пояснювати роль вітчизняної культури в становленні й розвитку української держави;
- наводити приклади історико-культурних пам'яток України;
- формулювати власні враження, аналізувати твори українського мистецтва;
- порівнювати художню культуру (українську) минулого і сучасності;
- класифікувати складові художньої культури (української);
- аналізувати та інтерпретувати художній зміст творів українського мистецтва;
- використовувати спеціальну термінологію, набуті знання у процесі художньо-творчої самореалізації;
- показати на карті місцезнаходження культурно-історичних пам'яток України;
- вести дискусію з питань художньої культури (української).



# **Зміст програми навчальної дисципліни**

## **Змістовий модуль I. Витоки української художньої культури**

### **Тема 1. Вступ. Художня культура як духовне явище.**

Поняття про художню культуру, її складові. Характеристика культурних епох.

### **Тема 2. Генеза слов'янської художньої традиції.**

Статичні види мистецтва. Динамічні види мистецтва. Зразки образотворчого мистецтва. Трипільської та скіфської культур. Мистецтво грецьких міст Північного Причорномор'я.

### **Тема 3. Художня культура Київської Русі.**

Архітектурні споруди, монументальний живопис. Ікони Київської Русі за межами України. Музична культура Київської держави. Княжий театр, мистецтво скоморохів.

## **Змістовий модуль II. Художня культура України XIV – XVI ст.**

### **Тема 4. Художня культура польсько-литовської доби.**

Архітектура. Скульптура. Живопис. Графіка. Музична культура. (Народна творчість. Церковний спів. Виконавство, освіта).

## **Змістовий модуль III. Художня культура XVII – XVIII ст.**

### **Тема 5. Образотворче мистецтво.**

Художня культура козацької доби. Стиль бароко в українському мистецтві. Будівництво в Києві (Андріївська церква, Маріїнський палац), Львові (собор св. Юра), на Тернопільщині (Почаївська лавра), Чернігівщині, Полтавщині. Іконопис (козацькі “Покрови” та ін.). Портретний живопис. Народна картина “Козак Мамай”. Мистецтво гравюри.

### **Тема 6. Музична культура.**

Думи та історичні пісні. Мистецтво кобзарів і лірників. Церковний спів. Партесний концерт. Хоровий концерт та його творці (М. Березовський, А. Ведель, Д. Бортнянський). Збірка “Сад божественних пісень” Г. Сковороди.

### **Тема 7. Театральна культура.**

Шкільний театр, зв'язок із викладанням поетики та риторики (репертуар, тематика інтермедій). Народний ляльковий театр вертеп. Театр на Запорізькій Січі.

## **Змістовий модуль IV. Українська художня культура XIX ст.**

### **Тема 8. Образотворче мистецтво.**

Архітектура та скульптура. (І. Мартос, Л. Позен та ін.). Палацово-паркові комплекси. Живопис. (Т. Шевченко, М. Пимоненко, О. Мурашко та ін.)  
Тиражна графіка. Декоративно-прикладне мистецтво та народні художні промисли.

### **Тема 9. Музична культура.**

Народна музика: соціально- та родинно-побутові пісні. Значення творчості С. Гулака-Артемівського та М. Колачевського. М. Вербицький: історія створення твору "Ще не вмерла Україна". М. Лисенко – основоположник національної композиторської школи в Україні. Музична творчість, виконавство та освіта.

### **Тема 10. Театральна культура.**

Значення драматургії для розвитку українського театру. Аматорський театр. Театр у Галичині та на Буковині. Театр Корифеїв. Перший український стаціонарний театр у Києві. Творчий шлях М. Заньковецької.